

EGÉSZSÉGÜGYI INFORMATIKA A DOTE EGÉSZSÉGÜGYI FŐISKOLAI KARÁN

Takács Péter, H8627tak@ella.hu
Ködmön József, H8628kod@ella.hu
DOTE Egészségügyi Főiskolai Kar, Nyíregyháza

Abstract

In our presentation we present the educational and scientific work of University Medical School Health College of Major of Organizational-Management. The 3 main points of our presentation are:

- New programme from september 1996
- IntraNet - Computer network in College
- Data security and education

Főiskolánkon 1991 óta folyik ügyvitelszervező szakos hallgatók képzése. A szak elnevezése néha félreértésre ad okot, ezért magunk között szívesebben használjuk az 'egészségügyi informatikus képzés' elnevezést. Erre magyarázatul a képzés célja ad alapot, amely szerint olyan szakemberek, informatikusok képzése, oktatása folyik itt, akik az egészségügyben felmerülő adatkezelési, adatfeldolgozási feladatokat a mai modern informatikai és egyéb eszközökkel képesek megoldani.

Egy egészségügyben dolgozó informatikai szakembernek véleményünk szerint nem csak szorosan a számítástechnikai, informatikai oldalát kell ismernie a gyógyítás folyamatának, hanem többféle, esetleg egészen eltérő szakterületen is el kell igazodnia. Ezek alapján a hallgatók

- betekintést nyernek az egészségügy struktúrájába, szervezeti felépítésébe, intézményi rendszerébe,
- biológiai, egészségügyi, orvosegészségügyi alapokat szereznek,
- megismerik a társadalombiztosítás, betegbiztosítás rendszerét, finanszírozási módjait, gazdasági alapjait
- management és minőségbiztosítási ismereteket sajátítanak el.

Sokrétűnek nevezhető tehát a képzés, ami igyekszik követni a gyógyítás során felmerülő informatikai feladatokat, elvárásokat. A szakon folyó oktatói és tudományos munkával kapcsolatban három témával foglalkozunk előadásunkban részletesebben:

1. Új tanterv bevezetése 1996. szeptemberétől

1996 szeptemberétől új tantervi elvek szerint kezdjük meg az elsőévesek oktatását. Több oka is van a módosításnak. Egyrésztől 1995-ben végzett az első évfolyam, ami módot ad az eddigi munka áttekintésére, a hibák és az eredmények leszűrésére, másrészt kialakításra kerül intézményünkben is a kredit rendszerű oktatás.

Az átalakítás folyamán a következő szempontok kerültek figyelembe vételre:

- több kimenetelű oktatási forma kialakítása

A IV. és VI. félév sikeres lezárása után a hallgatóknak módjukban áll OKJ vizsgákat tenni, amelyek hozzájárulhatnak sikeresebb elhelyezkedésükhöz, esetleg már tanulmányaik befejezése előtt is.

- probléma-orientált oktatás előtérbe helyezése

1995 tavaszán kezdődött intézményünkben egy holland főiskola (Hogeschool van Amsterdam) oktatói által szervezett továbbképzés, amelyen bevezetést nyerhettünk a probléma -orientált oktatás alapjaiba. Erre alapozva és az intézményben folyó egyéni oktatási kísérleteket is figyelembe véve építettük be az új módszert tantervünkbe. Elképzeléseink szerint hallgatóink már az első félévtől fogva olyan feladatokat kapnak, amelyek csak egyéni munkával, könyvtárakban, X.25-ön való kereséssel, a törzsanyagon túli ismeretek megszerzésével stb. oldhatók meg. Az egyéni problémamegoldás természetesen oktatói konzultációkkal, visszacsatolással valósuljon meg. Sok esetben ez a módszer nemcsak a hallgatóktól követel nagyobb erőfeszítést, hanem az oktatót is új feladatok elé állítja.

Véleményünk szerint átalakuló világunkban az oktatás is olyan új kihívások elé néz, amelyek felkészítik a hallgatókat arra, hogy képességeiktől függően egyénileg is meg tudják szerezni azokat az ismereteket, amelyek munkájukhoz szükségesek. Nem csak egy adott törzsanyag elsajátítása jelenti napjainkban a tanulást, hanem annak a képességnek a megszerzése is, hogy legyenek önállóan képesek alkalmazkodni az egyre gyorsuló fejlődéshez, szakmai kihívásokhoz.

2. Belső TCP/IP alapú hálózat kialakítása

1996 februárjától kerül folyamatosan kialakításra egy belső TCP/IP alapú helyi rendszer az intézményben. Sajnos még közvetlen Internet kapcsolatunk nincs (X.25 elérési lehetőséggel rendelkezünk), ezért határoztuk el, hogy a meglévő technikai feltételek mellett kialakítunk egy Internet alapokra épülő rendszert (IntraNet). A belső hálózat egy Windows NT szerverre, az azon futó Microsoft-os Information Server-re épül. A kliens oldalon Windows for WorkGroups és Windows'95 fölött Netscape, Mosaic és Internet Explorer fut. Első lépésként egy keretrendszert alakítottunk ki, amelybe folyamatosan kerülnek be a kialakított Web oldalak. A rendszerben lévő anyagok az oktatott tárgyakhoz (tematikák, óravázlatok, szakdolgozatok, hallgatói munkák, stb.), valamint az intézményi munkához kapcsolódnak (felhívások, pályázatok, rendezvények, helyi telefonkönyv, címjegyzék, stb.). A közvetlen Internet kapcsolat hiányában igyekszünk a rendszerben tükrözni az intézményi munkához kapcsolódó, külső anyagokat is (MEK egyes nyagai, FAQ-ok, stb.).

Elkezdődött egy Digitális OrvosMúzeum (DOM) kialakítása is, amely azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a világ és a közvetlen régió orvosi emlékeit, forrásait gyűjtse egybe. Feldolgozásra kerülnek a project keretében Nyíregyháza, az ország és a világ kiemelkedő orvos-személyiségei, egészségügyi szakemberei. Szeretnénk bemutatni a védőnői- és a szociális munka hasonló alakjait is.

A fejlesztésbe sikerült néhány érdeklődő hallgatót is bevonni, akik TDK és szakdolgozati munkáikban felhasználják az itt elért eredményeket.

Reméljük, hogy a kialakított rendszer nem marad az intézmény falai között, hanem a közeljövőben elérhető lesz a külvilág számára is.

3. Adatvédelem, adatbiztonság problémája, oktatása a szakon

A szakon közvetlenül két tárgy kapcsolódik a címben említett problémakörhöz ('Adatbiztonság, adatvédelem' - VII-VIII. félév, 'A szoftverhasználat jogi kérdései' - VIII. félév). Fontosságukat szükségtelen magyarázni, itt csak néhány alapvető tendenciát szeretnénk említeni:

A számítógépek és informatikai eszközök használata, alkalmazása mára már elérte hazánkban is azt a szintet, amely fordulópontot jelent az egyes vállalatoknál, intézményeknél. Mi ez a fordulópont? Az eddigi 'papír alapú' rendszereket felváltják a számítógépes információrendszerek. Igaz sok helyen, sok esetben még együtt - esetleg redundánsan - alkalmazzák az említett két megoldást, de jogosan merül fel az igény az új eszközök teljeskörű, minél átfogóbb bevezetésére. Számos új probléma vetődik fel ennek kapcsán, például az is, hogy hogyan lehet megvalósítani mindazon - már megszokott és 'bevett' - elvárásokat egy kialakítandó

informatikai rendszerben, amelyek a hagyományos rendszerekben evidensek, megszokottak és alapvetőek. Egy nyomtatvány vagy egy zárójelentés papíron megjelenítve sok olyan fontos kiegészítő jeggyel bír, ami természetesnek tűnik: aláírás, pecsét, a kiállítás dátuma és ideje, stb. Megvizsgálva ugyanezeket számítógépes környezetben már a felsorolt tényezők kialakítása, megvalósítása is nehézségbe ütközik. A problémák forrása a rögzítés módjában kereshető. A hagyományos módszereknél mindig valamilyen 'kézzel fogható', fizikailag létező hordozóanyag a közeg. Ugyanez nem mondható el az új rendszerekről. Mihez lehet rögzíteni egy mágnesszalag, egy CD vagy egy floppy esetében az aláírást?

Véleményünk szerint addig nem válhat adatvédelmi szempontból egyenértékűvé egy informatikai rendszer egy papír-alapú rendszerrel, amíg az említett problémák nem megoldottak.

Mindezek a kérdések napjaink számítástechnikai, kriptológiai kutatásainak előterében állnak. Az alkalmazott eljárások és protokollok szerepe a helyi- és a világméretű hálózatok egyre nagyobb mértékű elterjedésével egyre növekszik.

A szakon folyó adatvédelmi, adatbiztonsági tárgyak oktatásával éppen ezt a fejlődést, átalakulást próbáljuk nyomon követni, bemutatóva a hallgatóknak az informatikai rendszerek fejlődésének ezen irányát.

Felhasznált irodalom, források:

1. DOTE Nyíregyházi Egészségügyi Főiskolai Kar Egészségügyi Ügyvitelszervező szak tantervi irányelve és tanterve, Nyíregyháza, 1996.
2. The making of Information Plans in Higher Education - előadásanyagok
Hogeschool van Amsterdam - University Medical School Health College Nyíregyháza, 1996.
3. HISEC'93, HISEC'94 konferenciák előadásai,
NJSZT, Budapest 1993. és 1994.
4. Nemetz Tibor - Vajda István : Algoritmikus adatvédelem, Akadémiai Kiadó, 1991.